

BÉTSI MAGYAR KURIR.

É S

SOKFÉLE, TOLDALÉKŰL.

Nr.

Indült: Kedden, Június' 18-dikán, 1853.

49.

FRANTZIA ORSZÁG.

Jun. 1-jén a' Deputátusok Kamarájában Thiers Ur, az Elementaris tanításról való törvényjavallatot terjeszté elő, melly a' Pairek Kamarájában némelly módosításokat szenvedett. Ebben az ülésben leginkább magára vonta a' figyelmet, a' Daumesnil Generalis özvegyének javallott nyugpénz (penzio). Dupin Ur maga javallotta, hogy az említett özvegynek számára esztendőnként 6000 frank rendeltessék. Verillot Ur a' Centrum egyik tagja ellenzette a' javallatot: — olyan fel-emelt pensiók úgymond, utoljára vég nélkül valók lesznek: Daumesnil az igaz, vitézül, nemesen viselte magát, 's minden haszon vadászattól ment, — úgy: de ezt tette volna akármellyik Frantzia is az ő helyén. Delort Generalis el nem titkolhatta azon való keserűségét, hogy a' Kamara nem régiben Decaen Generalis özvegyének megtagadta a' pensiót, noha az egész sereg ítélete szerint Daumesnil Urnak érdemei nem haladják felül Delort Generalisét. Lengyelekért, Görögökért, 's minden külföldiekért, marokkal tudják kihányani a' pénzt, de a' Hazájokra ditsősséget hozott küzdők maradékaiktól a' legkissebb segedelmet is megtagadják, hogy nyomorúságaikon enyhítenének, — az egekre kéri a' Kamarát, vegye vissza Decaen Generalis özvegyére nézve tett határozatját, — különben, ha ez meg nem történik, ő

Daumesnil özvegyétől is minden segedelmet megtagad a' maga részéről. Ezen nyilatkoztatás ellen Dupin, és Soult Urak nagyon kikeltek. Az első a' többek között azt mondta: Hát, — mivel Delort Generálnak javallatja, Decaen özvegyére nézve elmellőztetett, a' Kamara, Daumesnil özvegye ellen is olyan égre kiáltó igazságtalanságot kövessen el, mint a' millyen ellen Delort Ur annyira kikél? Én nem akarom Daumesnil, és Decaen Urakat egymáshoz hasonlítani, mert a' parallele, igen rosszszül ütne ki, a' midőn az egyik felmagasztaltatnék, a' másik lealáztatnék. Én nem akarok abból a' betsületből semmit se lehúzni, mellyet róla mondtak, sőt az is meglehet, hogy pattantyúság Comiszsiókban, Generálistabkörben nagyobb érdeme van, mint Daumesnilnak, — de én erről (Daumesniről) a' szerint ítélek, a' mint a' nép ítél róla, és a' mint érdemeit a' nemzeti szellem felfogta. Én benne azt a' férjfiút nézem, ki egyszerű paraszt fiúból, maga erejétől magas pöltzra emelkedett, 's egy lábát a' tsatapiatzon elveszté. Hogy valaki a' Hazának használjon, arra nem elkerülhetetlen szükség az ép test, — elég, ha a' szív ép, és őszinte marad, — pedig Daumesnilnak szíve valóban olyan vólt. Soult Marsall hasonló melegséggel támogatta a' javallatot. Meg nem foghatom úgymond, mire való az a' parallele? Mind a'

két Generális a' Hazának rendkívül való szolgálót tevé, a' miért a' Haza háláját megérdemlik. Minden reájok illik, a' mit csak bátorság és emberiség jelentenek: köztök nem is lehet különbséget tenni, hanem ha a' díszretnek különbözése által. Decaen, Ostíndiában 10 esztendeig küzdött, és volt munkás a' Frantzia betsület fenntartásában: ő Isle de Francenak Generálkapitánya volt: egész élete tisztán folyt le, — elhunytával annyija sem maradt, hogy hívei a' temetési költséget megfizethessék, — nékem kellett közben járnom: Ő fiaikat hagyott maga után, kik szinte, mint atyok, a' katonai pályán betsülettel haladnak, — de kéntelenek tsekély bérek egy részét magoktól elvonni, hogy szegényanyókat táplálhassák. Az egyik fiú Alhadnagy. A' mennyire a' Hadi Minisztertől telik, ő is ápolja az özvegyet, — hát csak az Ország tagadná e' meg a' segédelmet a' szerentsétlentől? — Így van a' dolog annak a' nagy hősnek Daumesnilnek özvegyével is, kinek sergében, egytől egyig derék katonák valának. Ezen ékes beszédekre senki sem felelt, sőt a' javallatnak két első tzikkelye minden szó váltás nélkül elfogadlatott, de még is a' Centrumban észre lehetett venni, hogy a' szavazástól majd mindegyik megtartóztatta magát, 's e' volt az oka, hogy a' javallat 137 voksal, 107 ellen csak ugyan félrevertetett, a' mi átaljában kedvetlen érzést gerjesztett.

(Nouveliste) Némelly Újságok azt hírlelik, hogy a' Király valamely szakadásban sínlódik, 's e' miatt nem lovaloghat. Ez valóban — merő költemény, mert egész Páris tudja, hogy Jun. 2-kán az ügy nevezett Raincy sétáló helyen 4 óránál tovább lovalogott, a' nélkül, hogy azután valamely fájdalomról panaszkodott volna.

(Moniteur.) A' Király Daumesnil Generális (Vincennesi Gubernator) özvegyének 6000 Frankot ajándékozott a' maga erszényéből. Noha a' Deputatusok Kamarája, a' Daumesnil, és Decaen Generalok özvegyére nézve tett javallatot, törvényes okokból el mellőzte, még is a' Király látván, hogy a' Kamara különben szíves a' két elhunyt hősnek emlékezetét feltartani, — egyik egyik özvegynek, privát pénztárából 4500 frankot méltóztatott esztendei nyugpénzül rendelni.

A' viadal felett történt némelly nyilatkoztatások, a' Katona iskolában száláson lévő viadal-mesterek között, párviadalt szültek. Ezen párviadalnak sok katonák távolabbról, vagy közelebből tanúi lévén, 's majd az egyik, majd a' másik részzel tartván, utoljára ezek is versengeni kezdettek egymás közt, annyival inkább, mivel túl a' mértéken betsipett bortól elázva, az illendőséget, 's igazságot kevésbé tudták megkülönböztetni az ellenkezőtől, — és így történt, hogy az örségnek közben kelle vetnie magát, mely azután a' versengőket egymástól elválasztotta. Ezen eset hallására, a' hadi Miniszter azonnal a' hely színére küldötte Adjutánsát, hogy a' történteokről nyomos tudósítást vegyen. Ez (Adjutáns) néhány óra múlva azt hozta hírül, hogy a' rend immár tökéletesen helyre állott, 's a' tisztelek teljesíték köteleességeket, — a' Miniszter mindazáltal, hogy a' dológból nagyobb ne kerekedjék, megparantsolta, hogy a' Katona iskolába szállított katonák valamely kaszárnnyába takarodjanak. Egyébberránt a' Politikának e' versengésben semmi része nem való.

(Moniteur.) Rhodez nevű Városban a' napokban háromszoros gyilkosság követődött el, a' midőn 3 olasz szökevény, egy földijek által orozva megölettetett.

Midőn a' Deputatusok Kamarájának Jun. 5-kén tartatott ülésében, az utak tsinálásáról tanácskoztak volna, egy tsinos öltözetű fiatal ember hirtelen a' Gallerián termett, ezt kiabálván: „Praesidens Ur, én igazságot kívánok!“ Erre közkatzaj támadt. Praesidens: Fogják meg azt az embert! Az eszméretlen: „Hiszem Praesidens Ur, én senkit sem sérték, tsak igazságért esedezem“. Praesidens: Örök! telyesítsétek parantsolatomat. Egy ör mindjárt a' Galleriára szökött, hogy a' botránkozót megtsipje, de ez egy más ajtón hirtelen eltűnt. Azomban az örök közzül, egy jó lábú utánna iramlott, 's a' szaladót elfogván megmotózta, de holmi darab papirosokon kívül egyebet nálla nem talált. A' Nouvelliste szerint a' fogolynak neve Parrault le Gonnet, születésére Sax, külömben pedig Dissoni törvénytánuító. A' nálla talált papirosok többnyire a' Miniszterekhez segedelemért intézett Kérőlevelek. Az orvosok örültnék vallják, — XVII dik Lajosnak adja ki magát.

PORTUGALLIA.

(Lisbonai Ujság.) Gróf San Lourenso a' Királyi Seregnek fő parantsolója Oportó előtt, Santarem Viscondehoz következő foglalatú levelet írt: „Van szerentsém Excellentiádat a' felől tudósítani, hogy az új batteria, mellyet a' Gayai váron felállítottam, minekutánna Oportó ellen elkezde a' tüzet, ezen Városban olyan kárt tett, és olyan félelmet gerjesztett, hogy az ott lakó Consularis Agensek, házokra, nemzeti zászlójokat ki tüzetvén, azt kívánták, — venném őket, mint Agenseket tekintetbe, — de én arra azt feleltem, hogy immár lehetetlen légyen az ágyúzással felhagynom, 's őket a' kedvetlen következtől megönm, mellyeknek egy ostrom alatt le-

vő városban kivagynak téve, azomban, ha a' várost elakarják hagyni, — erre nézve kész leszek előttök az utat megtöretni. San Mamede da Infesta főszálláson Máj. 15 kén 1833. (Aláírás) Gr. San Laurenço.

NÉMET ORSZÁG.

(Stutgarti Ujság.) Tübingen Máj. 7-kén viradóra, szomorú jeleneteknek leve nézőhelyévé. Estveli 10 óraker mintegy 300 tanuló ifjú, egy — a' Városba rohant katonai sörban, ordítózva, 's legelébb is egy nagy érdemű Academicus tanítónak házat támadta meg. Sem kérelem, sem fenyegetés, sem az oda siető Politzia tiszteteknek parantsolatjok nem használt: a' Városnak több részeiben ismételtettek a' kitsapongások, míg utoljára verekedésre került a' dolog, 's nem tsak a' Politzia tiszteket, de még az Univerzitas Rectorát, és a' város Igazgatóját is megmotskolták. Tsak reggeli 2 óraker szűnt meg a' zenebona, minekutánna a' fő indítók elfogatattak, 's tömlőzbe hertzoltattak. Az egész dolog megvizsgálása, Törvénytársakra vagyon utasítva. A' nyilván sok ágra terjedő vizsgálat alatt megtörténhető rendetlenségnek, és a' dolog folyamata megakadályoztatásának elkerülésére, Tübingenbe, egy osztály katonaság is rendeltetett, melly ma a' városba bérukkol, 's további parantsolatig ott maradand.

OROSZ ORSZÁG.

Egy Ukas következtében, a' Görög egyesült Szentegyházaknál ezentül megszűnik a' Patronatusi jus, melly szerint pedig az Ecclezsia kiosztása, a' templom Patronatusától függött, most pedig a' papoknak kinevezések a' Papi Elöljáróságra vagyon bízva, melly ez iránt a' Generális Gubernatorral tanács-

közni fog, — mint ez eddig, a' Korona jószágaiiban, szokásban vala. Patronatusi jus hajdan nem is vólt a' Görög templomoknál, 's tsak szokás által tsúszott bé. Ó Felsége tehát annyival inkább jónak látta ezt a' bétsúszott szokást eltörteni, minthogy sokszor a' Patronatusi jus, nem görög, de más valamely keresztyén felekezetű Patronus által gyakoroltatott.

BELGIUM.

Az ügy nevezett Grippe már Gentbe is bekapott. Brüsszelben Jun. 1-jén a' színjátéknak, a' sok jád-zók betegeskedések miatt bé kelle záratatnia.

Az Orleansi Hertzeg Jun. 3-kán érkezett Brüsselbe.

NAGYBRITANNIA.

A' Felső Ház. Jun. 3-dikán tartott Ülésében, Vellington Hertzeg egy — a' Királyhoz intézendő Felírást javallott, mellyben Ó Felsége olyan parantsolatoknak kiadására kerettessék meg, mint a' millyeket a' Brittus jobbágyoknak — Portugalliára nézve a' Neutralitás szoros megtartása szükségessé tesz. Ezen javallat megalapítására azt jegyzette meg a' Hertzeg, hogy noha ő jól tudja, mennyire leköti most az Országot önn dolgainak belső elrendelése, még is kimenti más Országra való figyelmét az az öszveköttetés, melly Anglia, és Portugallia közt fennáll. Már ő több ízben jelentette a' Minisztereknek, melly szükséges legyen politikai pártosok között a' felszigeten megakadályoztatni, vagy legalább kikérülni a' polgári háborút, — de fájdalom, azok (a' Miniszterek) mindég az ellenkező útát követték, — és ő képes megbizonyítani, hogy a' boldogtalan versengésnek ök magok valának szerző okai, képes megmutatni, hogy ha a' dolgot abban hagyják, telyeséggel lehetetlen lesz

megakadályoztatni, hogy elébb utóbb a' háború Portugalliából, Spanyol Országba is bele ne kapjon, és így utó-jára Angliának is részt kell vennie benne, ha egyébberánt nem akarja, hogy ama két Ország, hatalmas szomszédjának martalékja légyen. Nagyon rosszszül tselekedtek a' Miniszterek, midőn Aprilisben 1831-ben meg nem akadályoztatták a' Portugalliai Flottának a' Frantziáktól történt elvételét, noha olyan kívánság felől abban a' Tractatusban, mellyet a' Frantzia Admirál a' Portugallia ellenségeskedés elkezdésekor előterjesztett, szó sem vólt. Azomban most már világos előtte ez a' környülállás. Dom Pedro, úgymint testvére Dom Miguelnek, kit nem nevezhet Portugalliai Királynak, mert noha de facto az légyen is, — de olyannak el nem esmertetett, — Dom Pedro tehát akkor tájban Párisba ment, — kevéssel azután a' Frantzia Admirálnak, Lisbon ába rendelés küldődött, és tsak akkor vólt hallani valamit a' Flotta kiadása felől. Átaljában Dom Pedrónak Európába lett megérkezése után hallatlan dolgok történtek, a' mennyiben minden Európai kikötő helyekben erősen verték a' készülőt az Azori szigetek felé, hogy a' de facto fennálló Portugalliai Kormányt megtámadják. Ó nem tagadja, hogy ezen készülétek akkor kezdődtek, mikor már Ó hivatalba lépett, — ő azonban maga részéről mindent elkövetett a' meggátlásra. Igaz, hogy a' szolgálatlajstromból kitörültetett az az Angoly tiszt, a' ki Dom Pedro Flottájára való felügyelést magára vállalta, — de midőn néhány nappal ez előtt az által ellenben ülő nemes Gróft tudakozta az iránt, — vallyon kitörültetett légyen e' az a' tiszt is, ki most a' minap vette által a' szárazai sereg vezérlését? — a' nemes Gróf azt felelte: „Ó tsak annyit

tud, a' mennyit a' hírlapokban olvasott. Eleinte a' Kormány nem is ügyelt rá midőn Dom Miguel Agensei jelentették néki, hogy Angliából egyre küldetnek hajók, rakva katonákkal Dom Pedro számára, és mikor azokat (a' hajókat) feltartóztatta a' vámhivatal, úgy mondják, hogy a' Miniszter parantsolatjára szabadon bocsátattak. Hát vallyon lehet e' azt Tractatusra való figyelemnek, lehet e' azt Neutralitásnak nevezni? Vagy talán most arra utalnak a' Miniszterek, hogy azt a' bánás módot a' Korona törvénytudói tanácsolták? — Vagy nem akarnak tudni az egész dolog felől semmit sem? — arról sem, hogy minap a' Portugalliai Kormány 100 hadi foglyot küldött vissza, kik ellene hartzolván, fegyverek kezében, — úgy fogattattak el? — Valóban neutrálisok a' Miniszterek, 's a' mit Dom Pedrónak megengednek, Dom Migueltől sem tiltanak meg, de az igazi neutralitás abban áll, hogy ne csak az egyik, de a' másik küzdő rész dolgába se avassuk magunkat, 's nem csak a' Nemzeti, de Országos törvény is ellenzi ama viseletet, — itt azonban, midőn a' tisztviselőség, a' vámhivatal t. i. bé akarja tölteni a' törvényt, akkor a' Kormány megakadályoztatja azt kötelessége telyesítésében: a' Minisztereknek tehát Nemzeti, és Országos törvényt kelle vala bétölteniük, ha megakarták akadályoztatni, hogy azon Ország, mellyet mi Tractatusszerént óltalmazni tartozunk, ne legyen szomorú háborúnak tsata piartza: azonkívül Spanyol Ország előtt is megszegték szavokat, a' mellytől pedig Neutralitást kívántak, 's a' mellynek viszonyos Neutralitást fogadtak. Eleitől fogva akkoráig egyre folytatják a' szállításokat, 's még csak a' minap ment egy expeditió, bizonyos előkelő Angoly tisztnek vezérlése alatt a' Dou-

róhoz, melly expeditióról a' mint mondja a' Miniszter, csak a' hírlapokban olvasott. De hogy lehet az, hogy a' Miniszter Ur e' felől semmit sem tud, hólott az áltszállítandó tsapat, elindulása előtt Spithheadban gyült össze, sőt ott veszekedés is támadt, melly alkalommal többen levének áldozatai a' szerentsétlen expeditióknak, különösen azok a' szabadosok? a' kik vonakodtak hajóra ülni? — De nem tekintvénezt, 's ehez több hasonló eseteket, mi lenne abból, ha olyan ábrándozóknak szándékjuk elsülne? Semmi nem egyéb, mint polgári háború, még pedig nem csak Portugalliában, hanem Spanyol Országban is. A' Király a' Thronusról tartott beszédjében kinyilatkoztatta, hogy Neutralitás légyen az Ország Politikája: ha ez igaz, akkor kérni kellene Ő Felségét, hogy minden jobbágyait, kik Portugalliában, egyik, vagy másik zászló alá esküdtek, hívja vissza. Akkor volna igazi Neutralitás, és akkor bátorságosíttatnék a' két Ország között való jó egyetértés.

(Folytatása következik.)

Fájdalommal kell jelentenünk, hogy a' Cumberlandi Hertzeg fija szemei világát elvesztette. Ez a' szomorú környülállás gátolta őtet a' rendes Innepek meg nem jelenésében.

BURKUS ORSZÁG!

(Burkus Státus Újság.) Minekutána egy Telegraflineának Berlinből, Magdeburgon, Höxteren, Kölnen keresztül, Koblentzig menő felállítására, felsőbb helyen elhatározott, — egyszersmind ennek a' dolognak felügyelésére egy különös Commiszió is rendeltetett; már Berlin, és Magdeburg közt a' linea fenn áll, úgy hogy már egy időtől fogva a' 2 város egymással levelezhet, a' tisztek pedig a' Telegrafi tudósítások

használásában magokat gyakorolhatják. Az egyes Státzióknak száma Magdeburgig 14, — de majd öszvesen mint egy 60 leend. O E t z e l Majorra vagy on bízva, hogy azon pontokat jellege ki, mellyek legalkalmatosabbaknak találtnak a' Telegráfokra. Mindegyik Státión leszsz egy fő, és egy Al Telegrafista, azon kívül azokhoz a' Státziókhoz, mellyekhez a' tudositás érkezik, még különösen egy híradó is rendeltek, — az egész, egy Directornak vezérlése alá bízatik. Egyéberánt minden — e' mellett az új Státusintézet mellett szolgálendő tiszték, megjutalmazásra számot tartó katonákból választatnak. A' mi a' Telegráfoknak szerkezetetését illeti, ez a' V a t s o n s c h i hatágú Telegráf után fog megtörténni, azon kedvező befolyás tekintetéből, mellyet sokszerű öszveköttetése nyújt a' lakosoknak.

ÉJSZ. AMERIKAI EGYES. STÁTUSOK.

(Nevyorki lapok) Jackson Praesidentst Máj. 11 kén nagy megbántás érte. A' mint tudniillik annak az Oszlop talpkövének letételére, mellyet az elhúnyt V a s i n g t o n Generális emlékezetére Alexandriában akarnak emelni, nagy társasággal meg jelent volna, valami R a n d o l p h nevezetű hadnagy hozzá megy, 's avval vádolja, hogy néki, általa, (a' Praesidens által) jövendőre nézve, minden reménye füstbe ment, mivel őtet a' tengeri hadi szolgálattól elbótsátotta, 's az által híret, nevét bémotskolta. Ezen szavakkal megfogja a' Praesidens orrát, 's mind addig tekergeti, míg belőle vér nem folyt. Ezen irgalmatlan tettéért sok ülleket kapott a' Praesidens Követőitől, azután megfogattatott, 's a' tenger parthoz hurtoztatott, a' hol másod izben is a' Sokaságtól verésekkel 's szitokkal illette-

tett. Az eset természetesen sok népet tsödített öszve, melly később eloszolván, Alexandriában gyűlés hirdetetett, hogy ott az elkövetett megbántásra nézve a' Praesidenshez felírjanak.

ÚJABB TUDOSÍTÁSOK.

(Moniteur.) B e r r y Hertzegnékisded leányával együtt Jun. 8-kán indult el B l a y e ből Palermó felé, a' Kormány-szék parantsolatja szerént, Agathe hajón. Résérői; Bugeaud Generál, Deneux Orvos; Beaufremont Hertzegné, és Gróf Menars.

Montpellierben Jun. 2-dikán nyughatatlanságok történtek, melly alkalommal sokan megsebesítettetek. Estve azomban a' tsendesség helyre allott.

M A G Y A R O R S Z Á G.

P o s o n y Junius 14-kén. F. h. 11-kén Elölülő Saardi S o m s i c h Pongrátz Úr Ö M é l t g a megnyitá az 53 dik Országos közgyűlést a' Rk résziről; melly alkalommal tartott tüzzel és lélekkel tellyes beszédjét, minekutánna tisztelt jeléül töbzsöri öröm felkiáltásokkal köszönteték, gyakran kitoró köztetszés kíséré. Ezt követé a' hasonlóul közöröm nyilatkozással fogadott ékes beszéde Fő Tisztelendő N e m é t György Ur Tábla Praelátusánál, mint a' Rk nevében adott válasz.

A' fent említett 53-dik Országos Közgyűlésnek mind a' két Tábla résziről történt megnyílása után, a' Vallásos sérelmeket illető 5-dik Izenet vala a' tanátskozás tárgya, mellyben a' Rk, ugyan azon pontok előhordása mellett, mellyekre nézve mind eddig helybenhagyást nem nyerhetének, arra kéri a' Fő Rket, hogy óhajtásaikat vagy egészen fogadják el, vagy pedig ebbeli megtagadások alapjait pontonként adják elő. Ezen Izenet egy Kiküldöttség

által délutáni 2 órakor a' fő Rendekhez jutván ugyan ott köz leírásra útastítatott, tanátskozás alá leendő vétele a' következő napra határozatván. Ennek következésébe f. h. 12 kén tartatott a' Fő Rk 54 dik Ülése, 's a' vitatások folytatában az határozatott, hogy a' Fő Rk előbbeni nézeteik mellett meg maradván, a' megtagadott pontok okokkal támogattassanak a' Rk pedig szólíttassanak fel, hogy kívánságokra vagy álljanak reá vagy pedig az öszve egyeztetés módját terjeszszék elő.

A' Kerületi ülésekben mind eddig a' már említett 7-dik Urbariális tzikkely 7-dik fejezete felett foly a' tanátskozás.

Po'son, Jun. 15. Rettenetes vala a' múlt éjszaka ránk nézve 's a' kiállott aggodalmak után áldjuk az Isteni gondviselést, melly a' veszedelmet fejünkről szerentsésen elhárítá. 9 órakor kezdődék az üvöltő fergeteg, mellyet ömlő zápor közt félelmes villám kísére, mi után tsak hamar egy irtóztató menykő tsapásra rettegéssel telt el az érzőkebel. A' borzasztó tsapást tűz lárma követé, mert a' Sz. Márton főtemplom tornyába a' villám beütvén annak tetejét meggyújtotta. A' lángok a' felhőkkel látszának küszködni, gúnyolva a' polgárok bár mi hathatós munkásságát. Szerentsére a' toronynak rézzel fedett teteje szabad helyre rohant le, hol a' lángoló értz fedél 's égő gerendák tsak hamar megoltattak, a' torony sőt az óra 's harangok is sértetlen maradtak. Nádorunk Ö Ts. K. Hertzsegenek, a' tábornagyoknak, 's a' városi tanátsznak jelenlétek, valamint a' Katonaság azonnali lábra állítása a' veszedelem vég elhárulásáig, a' legjobb rendet tarták fel.

Zágrábban Gróf Sermage Jósef Apát, Ránonok, Kir. Tanátsnok 's

Horvát- Dalmát 's Tótországban a' Tanulmányok 's Iskolák Főigazgatója Jun. 7-kén 72 évű korában megholt.

Miskoltz Jun. 10 kén. Nálunk rendkívülvaló szárazság uralkodik, sőt egész környékünkön. Hallatszik, hogy Erdélyben ugyantsak a' szűk és vékony termés miatt különösen az Oláhok nagy nyomorúságban vagynak, és hogy a' marha is döglök ehel. Nálunk is a' heverő marhákat a' gulyáról a' városba hajtják és imitt amott szoros káros helyeken étetik 's tartják. Valamint a' Jászságban és Künságban a' mint hiteles kütföből tudjuk, úgy nálunk is imitt amott kezd a' marha döglenni ehén.

JUTALOMTETEL.

Nemzetünknek legszentebb ügyét vagy is elmebeli művelődését 's így tsinosodásával boldogulását a' nevelés munkálván, és pedig nem tsak a' főbb Rendeknél de a' köz népnél is, 's ez a' nemzet legnagyobb részit tévén; ennek hasznos és tzelirányos eszközlésire azonban, mint az 1852 évi Tudományos Gyűjtemény 2 dik kötetében 6-dik szám alatt 92-dik lapon e' tziimatati értekezésben: „Rövid észrevételek a' falusi nevelésről“ egy nemes lelkű és hazája boldogságáért buzgó hazafi igen mély általlatással 's hazafiúi érzékenységgel böltsen előadta, mulhatatlanul egy, még eddig hibázó iskola könyv kívántatik, mellyben mind a' falusi Tanítók számára, mit tudniok kell előmeneteles taníthatás végett, mind a' Tanulókéra (mindazáltal minden vallási dolgokat innét egyenesen kivéven, mellyek úgy is már külön könyvekben találtatnak) minden, mi egy falusi ember tökéletes nevelésire, következőleg boldog életire szükséges, foglaltassék: ezen tárgyú, magyar nyelven szerkeztetendő legjobb munka írójának részemről jutalmul húsz darab aranyat ajánlok, ezt mai

napon a' Magyar Tudom. Akademia pénztárába, (a' mint ez, a' Magyar Tudós Társaság Igazgatóságától, az én, hozzá intézett kérelmemre adott 'salább ide zárt válaszából kitetszik) az Igazgatóság engedelmivel letevén: nem kéltelkedem, hogy mint azon válasz előadja, ezen köz tárgyat mind a' törvényhozó hatalom pártolandja, mind pedig a' mi, ezen ügyapolásra tiszte szerint köteles 's tehetséggel bíró fő papjaink, ott hol még nem divatozna, minden nevendék papsági intézetiknél (seminarium) ilyen falusi tanító-nevelő 's készítú iskolaszéket örökre felállítani, 's illendően alapítani fognak, 's így e' szent 's olly rég ohajtott szép tzelt valahára maradéink állandó szerentséjekre minél előbb elérjük. —

Az idézett válasz foglalatlja imez:

Tek, Táblabíró Ur! Felolvastatván a' M. Tud. Társaságnak mai ülésében Táblabíró Urnak mult 1832-dik Nov. 29-ikéről költ hazafiú jelentése az iránt, hogy — minekutána igen szükségesnek hinné Tbl. Ur a' magyar falusi köznép oktatása végett olly vezérkönyvnek iratását, mellyből a' tanítók is lássák: mit kell tudniok, a' falusi tanulók pedig abban minden öket illető tanuságokat fellelhesenek, — 20 darab aranyat tenne le a' Társaság pénztárába jutalmul egy illyen munka irójának, 's a' M. Tud. Társaság Igazgatóságát továbbá azon jutalmának pótolására kére, ezekre az Igazgatóság válaszáat megbízatásomhoz képest eképen közlöm: — Igen is rendelés fog menni a' Társaság pénztárnokához ezen 20 arany általvétele végett, 's ha a' Táblabíró Ur fel akarná szólítani a' nevelés tudománybeli magyar írókat arra,

hogy ezen jutalomért dolgoznának, és a' Társasághoz több eféle kézirat érkeznek, akkor az ülések ugy vizsgálják meg azokat, mint más eleikbe jövő kéziratokat; az Igazgatóság pedig a' legjobbnak talált 's hozzá jutalmul terjesztett kéziratnak nem csak kész leszen kinyomtatására költséget rendelni, hanem a' munkának minden nyomtatott ivéért külön jutalmat is rendel, melly a' Tbl. Ur 20 aranyával együtt adatnék azután által a' ditséretet nyert írónak. Pozsonyban a' M. Tud. Társaság Igazgatóságának 1833 Febr. 4-dikén tartott üléséből. Aláírva:

Gróf Teleki Jó'sef.

Ehez képest a' Magyar Tudós hazafiakat felszöllítani bátor vagyok, hogy nem ezen tsekély jutalom végett, de azon, magában is fő érdemet foglaló hazafi tzelből, illy munkát szerkeztetni 's azt szokott módon lepetsélt, 's kívül egy elmés mondással (devise), melly belől is az író nevét foglaló petsélt levelének kül részin olvasható, felkészülve a' Magyar Tud. Akademia Titoknokához, legfeljebb jövő 1834-ik Pesti Sz. Jó'sef napi vásárra béküldeni méltóztassanak. Pesten Sz. Iván hava 10-ikén 1833.

Puchoi Marczibányi Lajos.

A' Pénz folyamat Junius' 17-dikén;

közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 95 1/8
 Az 1820-béli sorsosok: 195
 Az 1821-béli hasonlók: 135 1/8
 Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 54 1/6 for. keltek, mind Conv. Bank - Aktziák keltek 1251 for. ton Conv. Pénzben.

A' mai postával küldjük Komárom Vármegye Mappáját a' Aradi, Bánhalmai, Czeglédi, Egri, Forrói, Halasi, Kartzagi, Nagy Várad, Rétsági, Szegedi, Tallyai, S. A. Ujhelyi, és Váci tsemókban a' szokott mód szerént petsét alatt.

Szerkesztető és Kiadó Márton Jó'sef, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomtató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)